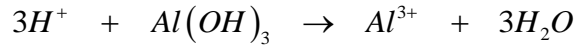

B. CÁC DẠNG BÀI TẬP ĐIỂN HÌNH CÓ HƯỚNG DẪN

Dạng 3: Bài toán lưỡng tính của $Al(OH)_3$

- $Al(OH)_3$ là 1 hidroxit lưỡng tính, nó có thể tác dụng với dung dịch axit, dung dịch bazo.

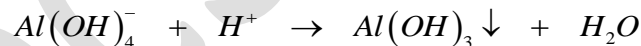
- $Al(OH)_3$ là một chất lưỡng tính nó có thể được viết dưới dạng bazo là $Al(OH)_3$ khi tác dụng với dung dịch axit. Nhưng có thể được viết dưới dạng axit $HAIO_2 \cdot H_2O$ khi tác dụng với dung dịch bazo. Muối $NaAlO_2$ có tên là natri aluminat, được coi là muối được tạo nên từ $NaOH$ và $NaAlO_2$. $HAIO_2$ là axit yếu, yếu hơn cả axit H_2CO_3 nên dễ dàng bị axit H_2CO_3 đẩy ra khỏi muối $NaAlO_2$, sản phẩm của phản ứng là muối $NaHCO_3$ ($HAIO_2$ tồn tại dưới dạng $HAIO_2 \cdot H_2O$ tức là kết tủa $Al(OH)_3$)

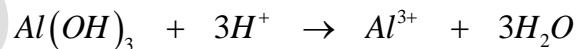
Muối natri aluminat còn được viết dưới dạng thuận tiện hơn cho việc tính toán là $Na[Al(OH)_4]$. Khi được hòa tan trong nước, muối này phân li hoàn toàn ra Na^+ và $Al(OH)_4^-$

⇒ Nếu muốn thu được $Al(OH)_3$ từ dung dịch $NaAlO_2$ ta có thể dùng các cách sau:

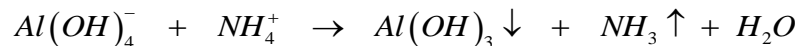
- Nhỏ thêm vào dung dịch một lượng $NaAlO_2$ một lượng dung dịch HCl

Tuy nhiên, nếu dùng lượng dư dung dịch H^+ , thì kết tủa sau khi tạo thành sẽ bị hòa tan hết.

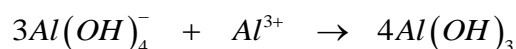

Nhỏ từ từ dung dịch chứa $Al(OH)_4^-$ vào dung dịch muối NH_4^+

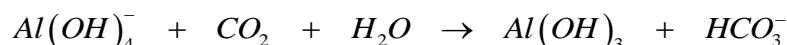

Dung dịch NH_4^+ không thể hòa tan được $Al(OH)_3$

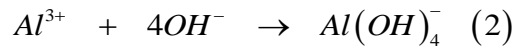
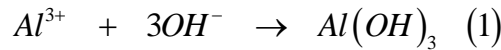
- Nhỏ từ từ dung dịch chứa $Al(OH)_4^-$ vào dung dịch muối Al^{3+}

- Sục lượng dư khí CO_2 vào dung dịch $Al(OH)_4^-$

3.1. Bài toán nhỏ dung dịch chứa OH⁻ vào dung dịch chứa Al³⁺

- Khi nhỏ từ từ dung dịch OH⁻ vào dung dịch chứa Al³⁺ thì lượng kết tủa tăng dần đến cực đại sau đó giảm dần trở về dung dịch trong suốt.
- Sản phẩm tạo thành phụ thuộc vào tỉ lệ số mol Al³⁺ với số mol OH⁻

Đặt $T = \frac{n_{OH^{-}}}{n_{Al^{3+}}}$

- Nếu $T \leq 3$ thì chỉ xảy ra phản ứng (1), tức là phản ứng chỉ tạo kết tủa.
- Nếu $3 < T < 4$ thì xảy ra cả hai phản ứng (1) và (2).
- Nếu $T \geq 4$ thì chỉ xảy ra phản ứng (2), không có kết tủa tạo thành.

❖ Trong các bài toán trắc nghiệm ta có thể sử dụng nhanh các công thức như

sau:

$$n_{OH^{-}(\min)} = 3n_{\downarrow}$$

$$n_{OH^{-}(\max)} = 4n_{Al^{3+}} - n_{\downarrow}$$

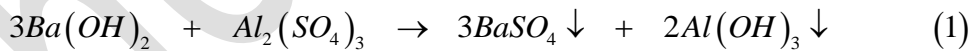
Câu 1. Cho 500ml dung dịch Ba(OH)₂ 0,1M vào V ml dung dịch Al₂(SO₄)₃ 0,1M. Sau khi các phản ứng kết thúc thu được 12,045 gam kết tủa. Giá trị của V là

- A. 75   B. 150   C. 300   D. 200**

Bài giải

$$n_{Ba(OH)_2} = 0,05 \text{ (mol)}$$

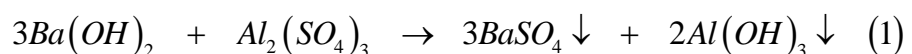
Các phản ứng có thể xảy ra:

- TH1 : chỉ xảy ra phản ứng (1)

$$m_{\text{kết tủa}} = m_{BaSO_4} + m_{Al(OH)_3} = 0,05 \cdot 223 + \frac{2}{3} \cdot 0,05 \cdot 78 = 14,25 \text{ g} > 12,045 \text{ g (loại)}$$

- TH2: xảy ra cả 2 phản ứng

$$3x \qquad \qquad \qquad x \qquad \qquad \qquad 3x \qquad \qquad 2x \qquad \text{(mol)}$$

- Sản phẩm tạo thành phụ thuộc vào tỉ lệ số mol của H^+ và tỉ lệ số mol $Al(OH)_4^-$

- Đặt $T = \frac{n_{H^+}}{n_{Al(OH)_4^-}}$

- Nếu $T \leq 1$ chỉ xảy ra phản ứng (1); tức là phản ứng chỉ tạo kết tủa
- Nếu $1 < T < 4$ thì xảy ra cả hai phản ứng (1) và (2).
- Nếu $T \geq 4$ thì xảy ra phản ứng (2), phản ứng không có kết tủa tạo thành.

- ❖ Trong các bài toán trắc nghiệm ta có thể sử dụng nhanh các công thức như sau:

$$n_{OH^-(\min)} = 3n_{\downarrow} + n_{H^+}$$

$$n_{OH^-(\max)} = 4n_{Al^{3+}} - n_{\downarrow} + n_{H^+}$$

Câu 1. Cho 46,6 gam hỗn hợp X gồm Na, K, Ba và Al_2O_3 (trong đó oxi chiếm 30,9% về khối lượng) tan hết vào nước thu được dung dịch Y và 8,96 lít H_2 (đktc). Cho 3,1 lít dung dịch HCl 0,5M vào dung dịch Y thu được m gam kết tủa. Giá trị của m là:

A. 7,8.

B. 35,1.

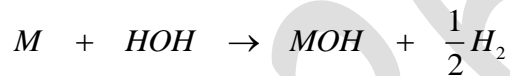
C. 27,3.

D. 0.

Bài giải

- $m_O = 30,9\% \times 46,6 = 14,4 \text{ g} \Rightarrow n_O = 0,9 \text{ mol} \Rightarrow n_{Al_2O_3} = 0,9 : 3 = 0,3 \text{ mol}$

- Quy đổi kim loại $M = \{ Na, K, Ba \}$

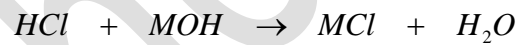
$$0,8 \rightarrow \quad \quad 0,8 \quad \rightarrow 0,4 \quad (mol)$$

$$0,3 \rightarrow \quad 0,6 \quad \quad 0,6 \quad \quad (mol)$$

- Dung dịch Y : 0,2 mol MOH dư ; 0,6 mol MAIO₂

- $n_{HCl} = 1,55 \text{ mol}$ khi cho vào dung dịch Y :

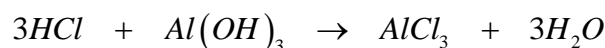

$$0,2 \quad 0,2 \quad \quad \quad (mol)$$

$$0,6 \quad 0,6 \quad \quad \quad 0,6$$

- HCl vẫn còn dư 0,75 mol sau phản ứng trên nên kết tủa bị hòa tan 1 phần :

$$0,75 \quad \rightarrow 0,25$$

$$\Rightarrow n_{Al(OH)_3} \text{ còn lại} = 0,6 - 0,25 = 0,35 \text{ mol}$$

$$\text{Vậy } m_{\text{kết tủa}} = m_{Al(OH)_3} = 0,35 \times 78 = 27,3 \text{ g}$$

$\Rightarrow$ **Đáp án C.**